

Halottak feltámadása

Időpont: Húsvét 2. napja – 1954. április 19.

Alapige: 1 Kor 15,21-23

„Miután ugyanis ember által van a halál, szintén ember által van a halottak feltámadása is. Mert a miképpen Ádámban mindnyájan meghalnak, azonképpen a Krisztusban is mindnyájan megeleveníttetnek. Mindenki pedig a maga rendje szerint. Első zsenge a Krisztus; azután a kik a Krisztuséi, az ő eljövetelekor.”

Pál apostolnak a korinthusbeliekhez írt első levele húsvéti levél. Nem egyszerű, párszavas ünnepi üdvözlés, afféle súlytalan udvariassági gesztus, hanem súlyos lelkipásztori szolgálat (5,6). Korinthusban ugyanis baj van a húsvéti hittel. Nem az a baj, hogy talán kételkednek Jézus feltámadásában. Nem. Ebben a tekintetben szilárdan állnak. Jézus feltámadása számukra olyan megdönthetetlen tény, melyre fölösleges bizonyítékokat keresni. Jézus él, ez mindennapi tapasztalatuk. Jézus feltámadásának az emberiségre való vonatkozásánál van a baj. Hiszik, hogy Jézus Krisztus feltámadott, de kételkednek abban, hogy a halottak is feltámadnak. Nekünk ma kissé furcsa a kérdéseknek ilyen összekapcsolása. Ahhoz vagyunk szokva, hogy akik nem hisznek a feltámadásban, egyformán tagadják Jézus Krisztus feltámadását és a halottak feltámadását, akik pedig hisznek benne, azok mind a kettőben hisznek (12. v.). De azért nekünk is jó figyelmesen meghallgatni Pál húsvéti tanítását a halottak feltámadásáról, mert közöttünk is sokan vannak, még a húsvétot megünneplők között is, akik ebben a tekintetben hitetlenkednek vagy bizonytalanok, vagy ha hisznek is, nem foglalkoznak ezzel a kérdéssel.

1. Kérdezzük meg előbb: *Miért „nincs” halottak feltámadása?*

Az apostol nem foglalja vitapontokba, hogy mik azok az érvek, amikért a korinthusiak nem tudnak hinni a halottak feltámadásában. Egyes kitételekből azonban lehet egyre s másra következtetni.

A korinthusiak benne éltek a görög világban, s ennek befolyása megnehezítette számukra, hogy higgyenek a halottak feltámadásában. Hogy mi volt a görög közfelfogás, azt mutatja az athéni jelenet. Mikor Pál Athénben a piacon nagy beszédét tartotta, némelyek az epikureus és stoikus filozófusok közül összeakadtak övele, és így szóltak: *„Mit akarhat ez a csacsogó mondani? (...) Idegen istenségek hirdetőjének látszik. Mivelhogy Jézust és a feltámadást hirdeti vala nekik.”* Mikor pedig a halottak feltámadásáról hallottak, gúnyolódtak (ApCsel 17,18 és 17,32). A botránkozást az okozta, hogy Pál feltámadásról beszélt, és nem a lélek örök életéről. Az, hogy az ember nemesebb része, a lélek, önmagában halhatatlan, s testének börtönét levette a halál után örökké él, nagyon jól megfelelt a görög közfelfogásnak, de az a gondolat, hogy egykor a porrá lett test megelevenedik, nevetséges tévelygés volt a számukra. A botránkyó tehát a test feltámadása volt.

A korinthusi gyülekezet zsidóságból származó részének is volt ilyen tehertétele. A zsidóságban is két irány küzdött egymással ebben a kérdésben. A sadduceusok azt mondták, hogy nincs feltámadás, sem angyal, sem lélek, a farizeusok pedig mindezt vallották (ApCsel 23,8).

Volt ezenkívül a korinthusiaknak egy külön keresztyén nehézségük is. Abban a meggyőződésben éltek ugyanis, hogy Jézus még az ő életükben visszajön, s akkor az övéit magához ragadja, mint ahogy egykor felvitetett az égbe Illés. Meghaltak azonban egypáran már közülük anélkül, hogy Jézus visszajött volna. Miért haltak ezek meg, s mi lesz a sorsuk? – ez volt gyötrő kérdés a számukra. Valami nagy bünt követtek-e el, s ezért nem méltatta Jézus őket arra, hogy részt vegyenek az ő dicsőséges visszajövetelében? Vagy ha nem így áll a helyzet, miért nem tartotta őket Jézus életben? Nehezen tudtak megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy ezt a kérdést a halottak feltámadásának hite oldja meg (18. v.).

Értelmi és érzelmi nehézségek állottak tehát útjában annak, hogy a korinthusiak hinni tudjanak a halottak feltámadásában. Pál az érzelmi nehézségekkel még csak foglalkozik kissé, de az értelmi nehézségekre szót sem veszteget. Mintha csak azt látná, hogy a hitelenség gyökere nem az értelemben keresendő. Ma is így van. Nem azért kételkednek sokan a halottak feltámadásában, mert ez ellene mond a tudománynak és a tapasztalatnak. Mindez csak álarc, mely takarja az igazi okot. Az igazi ok nem értelmi, hanem erkölcsi. Nem azért hitetlenkednek, mert nem tudnak hinni a halottak feltámadásában,

hanem azért, mert nem mernek, nem akarnak hinni benne. A halottak feltámadásának hite kellemetlen hitcikk. Magamra nézve is kellemetlen, másra nézve is az. A feltámadás ugyanis elválaszthatatlan az ítélettől. A feltámadás ideje az ítélet napja. Ez pedig azt jelenti, hogy számolnom kell a számonkéréssel. Egyszer felelnem kell mindenért, mit e földi életben gondoltam, szóltam, éreztem, cselekedtem.

Kellemetlen a feltámadás azért is, mert egy sereg kellemetlen találkozást jelent a számunkra. Találkozunk a bűneinkkel, az elfelejtettekkel s a semmibe sem vettekkel is. Találkozunk Krisztussal, akivel édeskeveset törődünk földi életünkben. És találkozunk kell emberekkel, akikkel való találkozást kerültük, míg e földön együtt éltünk. Emberekkel, akik ellen vétettünk, vagy akik vétettek ellenünk, s mi nem tudtunk megbocsátani nekik.

Hát ezért mondják az emberek, hogy nincs halottak feltámadása. Szeretnék, ha nem volna. Vannak ugyan, akikkel jó lenne találkozni, akiket nagyon nélkülözünk, akiknek sírját ápolgatjuk, de ezek sokkal kevesebben vannak, mint azok, akikkel és amikkel nem szeretnénk találkozni. Valami olyan testhez szabott feltámadást szeretne az ember, amelyben mindenki maga válogathatná ki, hogy ki támadjon fel, s ki maradjon örökre a sírverem süllyesztőjében.

2. Pedig van halottak feltámadása.

Miért van halottak feltámadása?

Az apostol azt feleli rá: Egyszerűen azért, mert Krisztus feltámadott. A húsvéti esemény ugyanis nemcsak Krisztus életének eseménye, hanem az egész emberiséget érinti. Mégpedig nem csak abban a vonatkozásban, hogy húsvét a váltság pecsétje. Húsvétal mutatta meg Isten, hogy fiának nagypénteki áldozatát elfogadja a világ bűneinek engeszteléséül. Ez is nagy dolog. De nem kisebb dolog az sem, hogy húsvét a halál legyőzése. Igazolása annak, hogy van feltámadás. Az addigi halott-támasztások csupán kitölték a halál idejét. Jairus leányának, a naini ifjúnak és Lázárnak is még egyszer meg kellett halniok, de akkor már véglegesen. Jézus azonban örök életre támadt fel. Olyan életre, melyben nincs többé halál.

Jézus Krisztus feltámadása azonban több, mint példa arra, hogy van feltámadás. A példa lehet biztató, de nem kötelező. Mi azonban elszakíthatatlan közösségekben vagyunk a húsvéti ténnyel, s nem a mi tetszésünkön vagy nemtetszésünkön múlik, hogy követjük-e a saját feltámadásunkkal, vagy nem. Ennek megértésére a zsenge példáját használja az apostol. Ez a példa húsvétkor nagyon közel állt az olvasóihoz. Húsvét második napja ugyanis az aratás első kévéjének, a zsenge Isten előtt való bemutatásának – vagy ahogy mondták – a zsenge meglóbalásának ünnepe volt (3Móz 23,6–14). Ezen a napon a megérett vetés első kévéjét felvitték az Úr oltárához, s ott hálaáldozat mellett bemutatták az Úrnak. Azután jöhetett csak az aratás, de jött is. Az első zsenget követte a kévek nagy sokasága, az egész termés. Krisztus is ilyen első zsenge a halottak között. Nem választható el attól, ami utána jön. Ez csak a kezdet. Elmaradhatatlanul jön utána a folytatás: a többi halottak feltámadása.

Még egy tényre mutat rá az apostol a halottak feltámadásával kapcsolatban. Ez – akármilyen furcsán hangzik is – a halál ténye. A halál általános tény. Mindenkinek meg kell halnia. Nincs kivétel. Az emberiség egy nagy lánc, melynek szemei egymásba fonódnak. Az egyes láncszem élete nem lehet tehát független. Sorsa az első láncszem sorsa. Ahová azt húzzák, oda visz az ő élete útja is. Az emberiség hosszú láncának első láncszeme Ádám. Az ő útja a bűnbe s ezzel a halálba kanyarodott, s vitte magával az egész emberiséget. Egy ember által van a halál, s Ádámban – amint az apostol mondja – mindnyájan meghalnak. Ezt a rettentő, átkos láncösszefüggést azonban Krisztus megszakította. Széttépte ezt a láncot, s új láncot kezdett. Ebben ő az első láncszem, az első zsenge. Akik vele vannak összeköttetésben, azoknak sorsa az ő sorsa. Amerre ő megy, arra vitetnek ők is. Jézus útja a halálon át a feltámadásba kanyarodott, erre viszi magával a többi láncszemet is, az övéit. Ezért írja az apostol: „*Miután ugyanis ember által van a halál, szintén ember által van a halottak feltámadása is. Mert a miképpen Ádámban mindnyájan meghalnak, azonképpen a Krisztusban is mindnyájan megeleveníttetnek.*” (21–22. v.)

A halottak feltámadásának rendje van, s a feltámadásban mindenki a maga rendje szerint támad fel. Első zsenge a Krisztus, azután akik a Krisztuséi az ő eljövetelek, és végül az általános feltámadás. Ez utóbbiról a mai igeszakaszban nem beszél az apostol, de sokat beszél másutt. A sorrend azt jelenti, hogy egyesek már bent vannak a feltámadásban, mikor mások még a halál völgyében vannak, de egyszer mindenkire sor kerül. A feltámadás már megkezdődött húsvétkor a Jézus Krisztus feltámadásával. Én is sorra kerülök egykor. Ha majd rám kerül a sor, kéve leszek-e Isten csűrében vagy tűzre való konkoly a pokol kemencéjében? Ez ugyan majd csak ott lesz nyilvánvaló a halottak feltámadásakor, de már itt eldől. Akik a Krisztuséi, vele halnak s vele élnek. Akik a Sátánéi, azok a Sátánnal halnak, s vele is fognak örökké élni az örök gyötrelemben. Ámen.